

RI
SE

BIOEKONOMI OCH HÄLSA
JORDBRUK OCH
TRÄDGÅRD

Att bygga för grisproduktion på Gotland
- en vägledning

Cecilia Hagberg, Olof Ahlby, Johan Fredriksson, Mats
Hallvede, Fredrik Sundblad, Olof Thomsson och Ingvar
Eriksson

RISE Rapport 2021:104

Lantbruket är viktigt på både Bornholm och Gotland och de lokala slakterierna är i princip en förutsättning för öarnas grisuppfödning. På Bornholm finns runt 60 grisförtagare som producerar 545 000 grisar, medan Gotland har cirka 30 grisföretagare som producerar omkring 67 000 grisar.

FOTO: MOSTPHOTOS

Från kris till succé på Bornholm

Inom ramen för projektet med att ta fram byggvägledningen var projektgruppen på en studieresa till Bornholm, en ö där grisföretagandet de senaste åren kan beskrivas som en framgångssaga.

Att resan gick till just Bornholm är ingen slump.

– Det finns gemensamma nämnare mellan grisuppfödningen på Bornholm och på Gotland; det är på en ö och det finns ett slakteri vars existens förutsätter att det finns grisproduktion på ön, förklarar Ingvar Eriksson, Gård & Djurhälsan, som var med på resan.

2014 var slakteriet som ägs av Danish Crown nedläggningshotat och 190 personer riskerade att bli uppsagda. Då bestämde sig företrädare för slakteriet tillsammans med politiker, grisföretagare och medarbetarna på slakteriet att de verkligen skulle göra vad de kunde för att rädda kvar slakteriet.

Ansträngningarna lyckades

och prognosen är att slakta 545 000 grisar 2021–2022, mot 470 000 år 2014. Man har dessutom tagit fram ett eget koncept; Bornholmergrisen.

– Det här visar att det hjälper att kraftsamla och ta gemensamma initiativ. Om man verkligen bestämmer sig för en sak och går samman så kan det hända väldigt bra grejer. Det hade försvunnit ett par hundra arbetstillfällen från ön om slakteriet hade lagts ner. Och att köra grisar till fastlandet är knappast fördelaktigt varken för grisarna eller för de turister som åker med färjorna, konstaterar Ingvar. ■

För den som vill veta mer om Bornholm ur grisperspektiv finns det en reseberättelse på <https://q.ja.se/d2kem>

Vägledningen är gratis att använda och applicerbar på hela Sverige. Du hittar den på Gård & Djurhälsans hemsida samt på Gotlands Slakteris hemsida.
<https://q.ja.se/Lb1xG>

Områden som tas upp i vägledningen

Bygg och entreprenad: byggprocessen, planering och projektering, entreprenadupplägg, ersättningsformer, kontrakt, upphandling, besiktning, stallmiljö

Myndigheter: förprovning, företagsstöd, miljömålan/miljötillstånd, annan lagstiftning

Ekonomi: driftkalkyl, investeringskalkyl, finansiering

Slakt: slaktplanering, avtal

Produktion: djurflödesschema, ekologisk produktion

Djurhälsa: djurvälstånd, djurhälsa, externt och internt smittskydd

Arbetsmiljö: vid byggnation, personal, arbetsplats,

Företagsledning: att vara ledare, personalfrågor, Lean

I en separat rapport kommer man dessutom kunna läsa om klimat- och miljöanpassning, energieffektivisering, resurshushållning samt en framtidsspaning kring ny teknik och digitalisering.

ledningen vill vi korta ner den processen och minska startsträckan, vilket förhopp-

ningsvis gör att det blir lättare att komma igång, summerar Fredrik. ■